

A 4429

4429.
Wiies kirjawara,

Meie Ajawool.

Ado Martinson

Tartu tsensuri
aktivist 1916

E. Hunt'i & A. Sammul'i trükk, Wiljands.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiiviraamatukogu

26140

Meie Njawool.

Warsti saab nüüd 10 aastad
Mööda minu laulikut.
Wailides mind on need aastad.
Nagu Zumalale just.
Nga oma maa ja nime,
Minule ei ole pime.

Tulewad ju Läti rahwad
Meie juurde elama.
Minu teod, ei ole need wahwad
Et neid wõtaksin mõnita:
Kes oma olu wõttab wastu
Ei see effiteele astu.

Igapäewse inimese elu
Njuti, kodu wiljakas;
Kus nii sagejt waew ja walu
Pole suur fogune kosuwus.
Meile on nii Läti rahwad
Nagu ühe isa lapsed.

Wabandage: Kui mu laulud
„Waklastel“ on nõrgapoolsed.
On ju „Meie aja olud“
Paiguti, mu mõtte sarnased:
Tõemeel, tõekeel,
Selgub jelles ifka weel.

Kusalgil maal, pole rahwas,
Kunagi waewata eluga?
Küllalt teate — kuis me wahwas
Tõõga edasi end aitab?
Nii siis ka, kui olen wahwas,
Siis „paar-tundi“ wabam saab;
Ilma filma nägemata,
Ilma käre andmata:

Soomin „Balllastele“ edu —
 Läti ja Eesti rahwale ?
 Wene rahwale ka edu —
 Igale omale osale ;
 Ja et siin see ühine hoow
 On Teie Luuletaja soow.

Isamaa mõtted !

Auusa Isamaa pojana
 Ärka unest Eestimaa !
 Aeg on algada elu tööle ;
 Aeg on selga pöördä tööle.
 Ole kõigiti : õiglane-wahwas,
 Sinuga su — oja rahwas.
 Alles omakeel ja meel
 Pole mitte furnud weel !
 Seal, su jalg on truudust talbund
 „Eestinimi“ pole kaldund :
 Raswad „Dmariigi“ iluks
 Tä ei ole sulle wiluks.

Siin, ei elades ka minuist,
 Tung, mis olemas on sinuist.
 Sinu pisar ! Minu silmas
 Kuni on mul elu ilmas
 Kuigi tuhat raskust kannan,
 Siiski siuule suud annan.

Mati, wiljakad need teod
 Kui ses töde töeks seod
 Mille aeg, on nendeist oludest
 Mis on olemast õiglusest :
 Rõõm, siis töe tõusuks tulub,
 Ja meist wale waim nii kulub.
 Omamaa ! Omad paiksed
 Walgugu „kodu rahus“ waiksed.
 Küll see on üks suurem häbi
 Kui ei oma mees saa läbi ;
 Kui ei midagid omaist nimeks
 Nagu ei saaks inimejeks

Gesti wennaks, Gesti õeks,
 Gentõsidus jäeb tõeks!
 Et ju teod, ei ole pahad
 Kui end kõigis headuses tahad:
 Hea kaswatusline wajandus
 On ju kõige püham majandus.

Sõna.

Õjad, elu arenemast
 Jätwad järel mälestused
 Loomale, ju Loodusest
 Järeldawad järeldused.

Arm? — Kui palju oled jõudnud
 Armasta neid hingemaal? —
 Et kes sind seal kaugel nõudnud,
 Koguni, kui mõeral raal.

Kus nii sagedad Gesti sammud
 „Koduaurmul“ jälgedes.
 Et need tüjedad elusammud
 Elu eest iganes.

Kad on suremata eluga
 Edaji kestwale elule!
 Oleme olnud lahja armuga
 Õjalisele olewale:

Sellepärast, on meil ühine
 Meie wendade kohustus;
 Et niisugune me ühine,
 Et nii olnud me armastus.

Tööd, seal laias lagendikul
 Tehtakse nüüd aitamiseks!
 Wabamaks waateks — ajunikul —
 Tulewa põlwe päranduseks.

Slurikas.

Slurikas õnneaeg meil jõua,
 Kosuta me' kallist kodumaad!
 Nahu kätkest, armurikkalt jõua,
 Wähenda me haawad-walusad

Kaswata me kaunid kumbed langed
 Walmista meis õiged rohtu,
 Wähknda me hädaohtu!
 Et me ialgi ei langed.

Walgas 1905

Walwe.

Just tunnen tuge jün
 Ja ole minu alus!
 Kui waewa teeb mul piin,
 Kui elu wõitlus walus.
 Et omas südamas
 Sind tunnen elades.

Et jeda selgest tean
 Mis meelest mul ei läinud!
 Mis asja mina wean,
 Mis teed ma olen käinud;
 Et ma ei muuda meelt
 Ega pööra õigelt teelt.

Just nimelt, täna weel,
 Rohkem tarwis jõudu olla;
 Kus raske aeg on eel
 Ja häda tahab tulla!
 Et edasi kestwad head,
 Mis parandaksid wead.

Meil kõigil omaist armust
 Su oma osa anna!
 Et see, mis eluarmust
 Meid armuta ei kannata:
 Et meie waew ja higi,
 Saaks kergete sinu ligi.

Wärnus, 26 juulil 1915

Kirjandusest.

Kirjandust, igast usuarust
 On me rahwal laotud.
 On meil igast usuarust
 Waielusi waotud.

Müüd me usuline rahwas
 Wahet ei oska tehagi.
 Mis on jõetu, mis wahwas,
 Et kas finnitab fehagi.

Mõned laiemad peaaeod
 On ju hakkanud aimama —
 Et wiist õige ots ei olewat
 Et nii hakkatawat uurima.

Sest nii mitmed wanakesed
 On mul awaldanud armastust
 Et mu „Uueaja“ lehed
 Toond neil õiglast kirjandust.

Dma rahwa häda nähes
 Widin jeda tegema.
 Kuigi, mõnedel jäen wähekeieks
 Enefe salgawa kohusega.

Walimine.

Üks tee lähew fiit — teine pöörab sealt
 Teie loete juhatusst posti pealt.
 Ja hea küll. Teie rohkem ei küsigi
 Teie oma teed siis juba teategi.

Sel aga hoopis teine waade
 Keda arendab teadmata elusaade ;
 See tunneb palju põhjata waewa
 Ja oma asjaga ei saa taewa.

Nii otijja end pahandab,
 Aga leidja õnnelikuks saab.
 Sest on ju alati „Teadus ja haridus“
 üks kõige mõjuwam inimese headus.

Õiglased tunded !

Kui õiglased tunded wirgumad
 Siis inimesed sirgumad ;
 Küll siis need südamewiljakad
 Mis armastuses kaswamad.

Küll pole siis jeda põlgada
 Kel tõjitus olnd ihgada ;
 Siis üks kõi pole, kuidas wanemad
 Sest nooremad ju kaswawad.

Siis pole me elades see nõrgus
 Milles puudub asja kohane kõrgus :
 Siis haridus, siis headus,
 Siis pole miskid weadus.

Tule alla

Tule alla — wõta waewa —
 Enne kui on hilja !
 Kiwi otša ära küüwa
 Sealt ei wirgu wilja.

Kaunid teod, nad kasu kandwad
 Nuehted elawas !
 Nad sul waprud wäärtust andwad,
 Wiwad walgus warawal.

Lootuses on kurjad huuled
 Lonti ei wõi laste ;
 Wiludad on elutuuled —
 Wõitlus wäga raske.

Jäe seisma ! Wõta waitfält wasta,
 Mis ilm su peale wõtab lasta ;
 Kui kannatusfega kõi mõedad
 Siis palju, wäga palju wõidad.

Siis waew ja walu waob rinnast,
 Siis „õnn ja rõõm“ sul taewa linnast
 Sest jeda Jumal armastab,
 Kes siin maa ilmas kannatab.

Ei ahnus ilmas õnne too,
 Ega hingele ka ilu loo !
 Ei ehita ka iial rinda
 Kui elul pole tõjist hinda.

Ja kui meil loodus enam laotab
 Ja seda sellepärast jaotab ;
 Et sellele meil oleks anda
 Kel pole leiba laual panda.

Tööstusest.

Kui mehe viijis teed tööd
 Ja püüad omas rohked ;
 Siis maitserikkalt leiba jõöd,
 Siis vähenewad ohked.

Maailm ei ole une taewas
 Maa ilmas pisut pehmed mängu
 Et kes ei mõitle raskes waewas,
 See elades jäeb pea kängu.

Kes puhkeajaks mõõdab ööd
 Ja päewal töö eest hoolitseb,
 See elades teeb elu tööd
 See paremat suutäit maitseb.

Meil wäikest rikkust raske luua,
 Sest waew ja puudus püüab puua.
 Veel siiski, kes ei taha wahti,
 Lööb wiimaks miljonid ka lahti.
 Seepärast astu elu laewa
 Seal higista, tee tööd — näe waewa !
 Et tee nii nagu hoolsa hooga,
 Sest ilma tööta ei saa rooga.

Walgas 1905

Wastuse, sain siia wastu —
 Kas paar-rubla teeni tahtwat ?
 Et siis kohe teele astu,
 Kui seda ära teeni jõudwat
 Meie aja töömees aga
 Jõuab „tuhat“ teenida !
 Ja ei ole teiste taga
 Enam oma eluga.

Aga paranegu tööstuses
 Igatahes õerumised !
 Tehke töö selles kerges
 Milles seiswad südamliised.

Et see töö meil nii ei muudaks
 Et ei taha nähagi!
 Kui oma oja kanda suudaks,
 Leppiks teega wähagi

Uga omanda jääwad alad
 Ujast aega edasi;
 Sellesarnaselt meid jalad
 Heasti ei wii edasi.
 Peaasi — „rahurikkus“
 Et ei elata armuta!
 Elu edasi wida ja olemus
 Olgu õiglane perepidaja.

Skeenejeft.

Rõik kadunud! Sain „mõrtes“ arwegi
 Et elusse ma wist ei kõlbagi!
 Et kuuldus „kõrtsust“ parem heal
 Minust rohkem lugu peeti seal:
 Alles hommikul, jalg üle läwe käis
 Ma olin kurtwastusest täis.

Olin nagu arust ära läinud
 Et selgeid päiwi enam ei näinud.
 Hakkati arwama — et olen hull!
 Et olen juba nummer null.
 Mu teha kõhetumalt kõikus,
 Minus oli: „Tunde surma kõikus!“

Nüüd lahkund „unistaja“ undmine
 Kui hea on ükšilduses Jumala tundmine.
 Et ajawool, mis kiskunud mind tagasi,
 Et jest, ei maksa enam kõnetgi:
 Küll unustan ma ära sarnase tära.
 Sest et see on, kui roostetanud sära.
 „Heanägija film“ sarnast ootust hiilib,
 Kus tugew käsi teda wälja wiilib.

Дозволено военною цензурою, 18 августа 1915 г.

